

- 330 Jiná je situace u usnesení, která se týkají *vnitřního života organizace*. Rozhodnutí o schválení programu, rozpočtu (*budget*), o určení výše členských příspěvků (*contributions*), o schválení volby a jmenování funkcionářů do různých orgánů nebo přijetí nových členů (*admissions of new members*) jsou pro *všechny členy závazná*, byť byla přijata dvoutřetinovou většinou.

7. Výsady a imunity mezinárodních organizací a jejich zaměstnanců

- 331 K tomu, aby mezinárodní organizace mohly *nerušeně a účinně plnit své funkce*, je nezbytné, aby požívaly určitých výsad a imunit, obdobně jako jich požívají státní orgány působící v zahraničí k zajištění svého nerušeného působení.

Výsady a imunity mezinárodních organizací a jejich zaměstnanců bývají v obecné poloze zakotveny v zakládajících statutech mezinárodních organizací. Podrobněji jsou upraveny jednak v mnohostranných dohodách o výsadách a imunitách konkrétní organizace nebo skupiny organizací na území členských států, jednak ve dvoustranných dohodách o sídle mezinárodní organizace, kterou sjednává stát, na jehož území se organizace nachází. Vzorem smluvní úpravy v této oblasti je Úmluva o výsadách a imunitách OSN z roku 1946 (Dokumenty, C. H. Beck, s. 237 a násl., nebo č. 52/1956 Sb.).

Mezinárodním organizacím se podle významu a rozsahu jejich činnosti v těchto dohodách přiznávají některé atributy mezinárodněprávní subjektivity nezbytné k plnění jejich funkcí. Jsou zpravidla oprávněny *uzavírat určité druhy smluv* s členskými i nečlenskými státy, jakož i s jinými mezinárodními organizacemi, *nabývat movitý i nemovitý majetek a vystupovat před soudy* členských států.

Budovy, místnosti, archivy a písemnosti mezinárodních organizací se považují za *nedotknutelné*. Majetek, fondy a pohledávky organizací požívají *soudní imunity*, ledaže by se jí organizace v konkrétním případě zřekla. Organizace požívají i *daňové a celní imunity* pro věci určené k jejich potřebě. Při *úředním spojení* v poštovním a telegrafním styku požívají výhod podobných diplomatických misí cizích států.

Zaměstnancům sekretariátu mezinárodních organizací jsou přiznány různé výsady a imunity v závislosti na jejich *funkci* a pracovním zařazení. Generální tajemníci a ředitelé, jakož i jejich náměstkové požívají plných diplomatických imunit. Zaměstnanci vyšších kategorií požívají soudní imunity pro veškeré své úřední akty, jinak jen omezené daňové, celní a správní imunity. Ostatní pracovníci požívají imunity pouze za činy související s výkonem jejich funkce.

8. Sídla mezinárodních organizací

- 332 Sídla (*seat*) univerzálních mezinárodních organizací se většinou nacházejí v *západních zemích*. OSN sídlí v New Yorku, Ženevě a Vídni, ně-

kteřé mezinárodní odborné organizace v Ženevě (Mezinárodní telekomunikační unie, Světová meteorologická organizace, Mezinárodní organizace práce, Světová zdravotnická organizace a Světová obchodní organizace, dříve Všeobecná dohoda o clech a obchodu, Světová poštovní unie v Bernu, Mezinárodní agentura pro atomovou energii ve Vídni, Organizace spojených národů pro výživu a zemědělství v Římě, Mezinárodní námořní organizace v Londýně, Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu v Paříži, Mezinárodní organizace pro civilní letectví v Montrealu, Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj, Mezinárodní měnový fond, Mezinárodní finanční korporace a Mezinárodní rozvojové sdružení sídlí ve Washingtonu).

Sídlo regionálních politických a hospodářských organizací bývá umístěno na území nejvýznamnějšího člana organizace (např. Organizace severoatlantické smlouvy ve Washingtonu nebo Liga arabských států v Káhiře) nebo na území nejvýhodněji položeného člana (např. Evropská unie v Bruselu nebo Rada Evropy ve Štrasburku).

9. Rozpočet mezinárodních organizací

Mezinárodní organizace nemá žádný vlastní kapitál. Náklady spojené s činností organizace se hradí z *rozpočtu*, který schvaluje zpravidla hlavní orgán, v němž jsou zastoupeni všichni členové. Rozpočet má zajistit dostatečné a přiměřené prostředky k plnění všech úkolů organizace. Tyto prostředky se mají využívat hospodárně a racionálně tak, aby finanční břemeno, které nesou členové organizace, bylo co nejnižší. Členové přispívají do rozpočtu organizace podle *klíče* určeného shromážděním všech členů. Nejvyšší příspěvky platí hospodářsky vyspělé mocnosti, nejnižší, často jen symbolické, hospodářsky nerozvinuté africké a asijské státy.

III. Světové mezinárodní organizace

Nejdůležitějšími celosvětovými mezinárodními organizacemi je Organizace spojených národů (OSN), organizace s všeobecnou kompetencí, a k ní přidružené mezinárodní odborné organizace, z nichž každá má speciální kompetenci.

1. Organizace spojených národů

První světovou organizací kolektivní bezpečnosti byla Společnost národů (angl. *League of Nations*, franc. *Société des Nations*). Sídlila v Ženevě. Svou činnost zahájila v roce 1920. Její zakládající listina (statut) Pakt (*Covenant*) byla součástí Versailleské mírové smlouvy (Dokumenty, sv. I, s. 23, nebo č. 507/1921 Sb.). Nestala se však univerzální organizací a nepodařilo se jí zabránit vzniku 2. světové války. Své působení ukončila v roce 1946. Její budovy a majetek přešly na Organizaci spojených národů.